

SCI-CONF.COM.UA

**MODERN PROBLEMS OF
SCIENCE, EDUCATION
AND SOCIETY**

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 19-21, 2023**

**KYIV
2023**

MODERN PROBLEMS OF SCIENCE, EDUCATION AND SOCIETY

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Kyiv, Ukraine

19-21 June 2023

Kyiv, Ukraine

2023

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “Modern problems of science, education and society” (June 19-21, 2023) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kyiv, Ukraine. 2023. 1281 p.

ISBN 978-966-8219-87-0

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Modern problems of science, education and society. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2023. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-problems-of-science-education-and-society-19-21-06-2023-kiyiv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: kyiv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2023 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2023 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Гуцаленко У. Ю., Баданіна В. А.* 24
ПРОЄКТНІ КОМПОЗИЦІЇ "РОТ-ЕТ-FLEUR" В КОКЕДАМІ
2. *Йолкіна Л. В.* 30
НОВІТНІ ПРИЙОМИ НАСІННЄВОГО ВИРОЩУВАННЯ РОСЛИН
3. *Попова О. П., Кулик М. І.* 37
ВИВЧЕННЯ СОРТИМЕНТУ СОРГО ЦУКРОВОГО ЗА БІОМЕТРИЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ТА ВРОЖАЙНІСТЮ БІОМАСИ

VETERINARY SCIENCES

4. *Гонтарь А. М., Северин Р. В., Кутько Є. І., Лактіонова Є. А.* 42
ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ МОНИТОРИНГ РЕПРОДУКТИВНО-РЕСПІРАТОРНОГО СИНДРОМУ СВИНЕЙ

BIOLOGICAL SCIENCES

5. *Апончук Л. С.* 46
КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ МОЗКОВОЇ ГЕМОДИНАМІКИ У ЖІНОК, ЯКІ ПАЛЯТЬ
6. *Ділігул А. С., Бабак К. І.* 49
ПРИЧИНИ ТА ЗАГРОЗИ ЗМЕНШЕННЯ МОРСЬКОЇ ФАУНИ
7. *Лялюк-Вітер Г. Д., Овсянецька Д.* 52
ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ОБ'ЄКТІВ І ТЕРИТОРІЙ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
8. *Малицький В. К.* 56
ВИРОБНИЦТВО БІОГАЗУ ІЗ ПРОМИСЛОВИХ СТІЧНИХ ВОД
9. *Сак А. Є., Антінова Р. В.* 60
ЗМІНА СТАТЕВОЇ ПОВЕДІНКИ САМЦІВ ЩУРІВ ПРИ ХРОНІЧНОМУ СПОЖИВАННІ ХАРЧОВИХ ЖИРІВ

MEDICAL SCIENCES

10. *Bulynina O. D., Bulynin V. A.* 63
MOLDING THE COMMUNICATION CULTURE OF FUTURE TEACHERS AT THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION
11. *Makhlynets N., Pavlyshyn M., Zinovii Ozhogan* 67
COMPLEX TREATMENT OF PATIENTS WITH DISORDERS OF THE ARCHTECTONICS OF THE VESTIBULE OF THE MOUTH
12. *Malko Ya. M., Rudnikov Ye. G., Serdakovskyi V. S.* 71
DEVELOPMENT OF THE MOBILE APPLICATION "HEALTH DIARY"

120. *Терещенко Ю. С.* 592
ОСОБЛИВОСТІ СПІВЗАЛЕЖНИХ ВІДНОСИН
121. *Шевченко Ю. В.* 596
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УЧНІВ ІЗ
СИНДРОМОМ ДАУНА
122. *Шинкаренко І. О., Наліжний В. В.* 601
ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОГЛЯДУ МІСЦЯ СКОЄННЯ
ЗЛОЧИНУ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

123. *Горіна В. І., Ядловська О. С.* 604
СЕРЕДНІЙ КЛАС ЯК СУБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ПОБУДОВИ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ
124. *Грищенко О. О., Ядловська О. С.* 608
ВИДИ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП СЕРЕД МОЛОДІ
125. *Червякова К. Д., Ядловська О. С.* 612
СІМ'Я ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

ART

126. *Вітрив В. В.* 616
РОБОТА З НЕПРОФЕСІЙНИМИ АКТОРАМИ У ФІЛЬМАХ
ВАЛЕНТИНА ВАСЯНОВИЧА, ЯК СПОСІБ ФІКСАЦІЇ
АКТУАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ
127. *Ілечко М. П.* 620
КАТЕГОРІАЛЬНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНОГО
МИСЛЕННЯ ЯК ЗАСАД ФЕНОМЕНА СЮЇТНОСТІ
128. *Корсунський В. О., Турченко Ю. М.* 626
СТИЛЬОВА ПАНОРАМИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА
129. *Костюк Н.* 631
БАНДУРНЕ ТА ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО В УКРАЇНСЬКОМУ
ЕМІГРАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ КРАЇН – ЄВРОПИ, АВСТРАЛІЇ,
АРГЕНТИНИ ТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

HISTORICAL SCIENCES

130. *Золотарьов В. С.* 641
ВЗАЄМОВІДНОСИНИ КИЇВСЬКОГО КОМІТЕТУ ПАРТІЇ
КАДЕТІВ ТА ЦК ПНС З НАЦІОНАЛЬНОГО ПИТАННЯ
НАПЕРЕДОДНІ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ
131. *Соколова Н. Д., Попова О. Б.* 647
ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР Д. БІБІКОВ І УНІВЕРСИТЕТ
СВ. ВОЛОДИМИРА (ЗА СПОГАДАМИ СТУДЕНТІВ
УНІВЕРСИТЕТУ)

**ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР Д. БІБІКОВ І УНІВЕРСИТЕТ
СВ. ВОЛОДИМИРА (ЗА СПОГАДАМИ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ)**

Соколова Наталія Дмитрівна,

к. і. н., доцент

Попова Оксана Борисівна,

к. філософ. н., доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України,
Київ, Україна

Вступ. На початку ХІХ ст. з ініціативи української громадськості та за підтримки імперської влади на території Наддніпрянської України відкриваються перші університети світського характеру, що мали на меті підготувати чиновників. Слабкий педагогічний склад, нерозуміння в суспільстві значення вищої освіти робили ці заклади не популярними серед еліти. Особливо складною ситуація була за часів правління генерал губернатора Д. Бібікова.

Метою роботи є розкриття особливостей навчального процесу в Університеті Св. Володимира в період очільництва Київського учбового округу Д. Бібіковим.

Матеріали і методи. У роботі використовуються мемуари випускників київського університету першої половини ХІХ ст.

Результати та обговорення. 29 грудня 1837 р. на посаду київського військового губернатора, подільського і волинського генерал-губернатора призначили Дмитра Бібікова, який в 1852 р. обійме посаду міністра внутрішніх справ Російської імперії. Щирий прибічник самодержавства, він запроваджує низку адміністративно-політичних та соціально-економічних заходів із метою інтеграції Правобережної України до складу імперії. Перш за все, проводить русифікацію ополяченого краю, відмінняє дію Литовських статутів, натомість переводить законодавчу систему на російський лад. Намагається швидкими темпами замінити польський чиновницький апарат на російський та зменшити

вплив шляхти в регіоні. Для цього генерал-губернатор періодично влаштовував перевірку шляхетських прав польського дворянства, в результаті чого частина еліти втрачала свої станові привілеї. Переслідуванню піддавались і католицькі священники, які втрачали свої земельні володіння в результаті проведення політики секуляризації.

Значну роль Д. Бібіков відіграв в процесі поширення російської освіти і культури на території Правобережної України. Чинивник домігся у імператора Миколи I дозволу про підпорядкування собі Київського учбового округу, а згодом почав суміщати посади генерал-губернатора та попечителя даного округу.

Випускник Університету Св. Володимира О. Новицький дав Д. Бібікову наступну характеристику: як державний діяч, як людина, без сумніву, розумна й непохитної енергії, він зробив для тутешнього краю, або, краще сказати, для тутешньої російської людності багато добра, значно більше, ніж хто інший з його попередників або наступників. Як поведився він з особами, що мали з ним будь-які стосунки – це інше питання. Він нікому з підлеглих йому не подавав руки, а коли кому-небудь з тих осіб, що безпосередньо не залежали від нього, він хотів зробити свого роду ласку, то подавав йому одного пальця. Дмитро Гаврилович був справжній сатрап; з цього погляду він і дививсь на всіх і на все [2, с. 181].

Перебуваючи на посаді попечителя Київського учбового округу, генерал-губернатор не контролював навчальний процес а ні в гімназіях, а ні в університеті. Це призвело до зростання корупції та зловживань з боку чиновників канцелярії. Суть управління в окрузі він вбачав у запровадженні військового режиму, що передбачав контроль за політичними поглядами та зовнішнім виглядом, поведінкою викладачів та студентської молоді.

Д. Бібіков рідно з'являвся на засіданнях Ради університету, натомість, там завжди були присутні його заступники, які постійно втручались у внутрішні справи закладу (впливали на рішення про переведення студентів на навчання за державний рахунок, могли нашкодити викладачеві під час захисту дисертації

тощо). В окрузі запроваджено розгалужену систему шпигунів, які перевіряли особисте листування, збирали плітки про викладацький склад і студентів. Так, Д. Бібіков викликав до себе професорсько-викладацький склад університету після влаштованого останніми пікніка. Чиновник звинуватив викладачів, що по дорозі додому, деякі особи співали пісні [2, с. 183]. А під час захисту дисертації Костирі на ступінь доктора російської словесності через похвалу дисертанта деканом історико-філологічного факультету, що дуже не сподобалось Дмитру Гавриловичу, науковець мав проблеми із присудженням ступеня і змушений був переїхати до Харкова [2, с. 183].

Від «бібіковського» беззаконня страждали і студенти. Важливу увагу чиновник приділяв зовнішньому вигляду молоді. Як наголошував колишній студент О. Романович-Славатинський, за розстебнутий гачок, за незастебнутий гудзик інколи могли виключити з університету, а казеннокоштных студентів медиків віддавали у фельдшери, словесників – в учителі приходських училищ. Серед найпоширеніших покарань за порушення правил носіння форми використовували карцер [3, с. 174]. На думку Д. Бібікова, його виховний процес (наказ лежати на підлозі, насильницьке підстригання волосся чи гоління) мав принизити людську гідність та навчити людину без обговорення виконувати накази високопосадовців.

В навчальному процесі Д. Бібіков перевагу надавав не набуванню студентами знань та фахових навичок, а поведінці і вихованню покірності керівництву. Студенти називали такий підхід «програмою Бібікова», що зводилась до оволодіння навичками гри в більярд, карти та відвідування будинків розпусти на Андріївському узвозі. Так, під час відвідування генерал губернатором університетської клініки, Д. Бібіков заявив, що студенти можуть танцювати, піклуватись про чужих дружин, відвідувати повій, але не мають права займатись політикою, а інакше їх відрахують з університету [3, с. 175].

Були випадки, коли студентів, які затівали бійки в громадських містах, викликали до Д. Бібікова, котрий їх журило, пригощав цигаркою і відпускав. Головне, студенти були далекі від політичного життя. Але гулянки молоді

часто виходили за рамки, і тоді генерал-губернатор користувався послугами поліцейських команд. Як наголошував ще один випускник київського університету Н. Лесков, що Д. Бібіков був єдиним попечителем, який користувався допомогою поліції [1, с. 210]. Наступники Дмитра Гавриловича мали інший погляд на освітній процес в Університеті Св. Володимира, адже з середини ХІХ ст. викладацька спільнота вимагала поліпшення фахової підготовки студентів і заборони «програми Бібікова».

Висновки. Отже, попечительська діяльність Д. Бібікова негативно вплинула на освітній процес в Університеті Св. Володимира. На перше місце ставився «правильний» виховний процес молоді, що зводився до набуття навичок повного підпорядкування керівництву та позбавлення можливості участі в політичному житті країни. Фахова підготовка майбутніх спеціалістів відходила на другий план.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Лесков Н. Бибиковские меры. З іменем святого Володимира У 2 книгах \ Упор. В. Короткий, В. Ульяновський. К., 1994. Кн. 1.
2. Новицький О. Із автобіографічних записок про Київський університет у 30-50 рр. ХІХ ст. З іменем святого Володимира У 2 книгах \ Упор. В. Короткий, В. Ульяновський. К., 1994. Кн. 1.
3. Романович-Славатинський О. Із спогадів про Київський університет та його викладачів у 1843-1854 роках. . З іменем святого Володимира У 2 книгах \ Упор. В. Короткий, В. Ульяновський. К., 1994. Кн. 1.